

ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ М.А. КРАВЧЕНКА

18 грудня 2009 р. виповнилося 100 років від дня народження видатного селекціонера, заслуженого діяча науки України, доктора сільськогосподарських наук, професора М.А. Кравченка.

Народився Микола Антонович у сім'ї вчителя біології Ростовського реального училища. Після смерті батьків з 10-річного віку виховувався в сім'ї дядька С.А. Кравченка — за спеціальністю зоотехніка. Вищу освіту здобув у Кубанському сільськогосподарському інституті, потім працював у Башкирії зоотехніком господарств і тресту радгоспів.

Науково-педагогічну роботу М.А. Кравченко розпочав з 1933 р. асистентом у Башкирському сільськогосподарському інституті. У 1934 р. він поступив до аспірантури до Ю.Ф. Лискуна при Тимірязівській сільськогосподарській академії. Захистив кандидатську дисертацію на тему «Методика побудови племінної роботи в конкретних умовах». Пізніше працював у Горі-Горецькому сільськогосподарському інституті (нині Білоруська сільськогосподарська академія) та Дніпропетровському сільськогосподарському інституті. У 1940 р. його обрано за конкурсом завідувачем кафедри розведення та спеціальної зоотехнії Київського ветеринарного інституту.

У 1941—1945 рр. М.А. Кравченко здійснював евакуацію племінних стад, працював зоотехніком у господарствах Воронізької і Тамбовської областей. Після повернення з евакуації захистив докторську дисертацію на тему «Методика вивчення і практичного використання розведення за лініями». У 1946 р. М.А. Кравченку присвоєно ступінь доктора сільськогосподарських наук і звання професора.

Упродовж 1940—1948 рр. ученим розроблено плани роботи для провідних племінних заводів «Шамраївка», «Терези-

не», «Тростянець». З 1948 до 1953 р. він завідував кафедрою дарвінізму в Київському державному університеті. У 1957 р. був першим деканом-організатором зоотехнічного факультету Української сільськогосподарської академії та завідувачем кафедри розведення сільськогосподарських тварин, на якій працював до кінця життя.

У 1965 р. Микола Антонович очолив робочу комісію, створену АН СРСР для перевірки результатів діяльності Т.Д. Лисенка в галузі тваринництва. У 1966—1968 рр. працював радником з сільського господарства Радянського посольства у Франції. У 1980 р. Миколі Антоновичу присвоєно звання «Заслужений діяч науки України».

Видатний учений зробив великий внесок у розвиток теорії та практики племінної справи у тваринництві. Основні напрями його діяльності — це розробка генеалогічних методів селекції, вивчення впливу умов життя на ефективність добору тварин, обґрунтування підбору тварин та його класифікація, удосконалення методики розведення за лініями та родинами, а також відтворного схрещування, отримання та племінне використання високопродуктивних тварин. Понад 50 років М.А. Крав-

ченко працював над розведенням симентальської худоби, досконало знав її генеалогію, постійно проводив експертизу поголів'я тварин кращих племінних заводів. Ним та під його безпосереднім керівництвом розроблено 24 плани для провідних племінних заводів, виведено 3 заводські лінії симентальської породи.

М.А. Кравченко — ініціатор створення української м'ясної породи великої рогатої худоби, брав активну участь у розробці методичних положень відтворного схрещування, виборі вихідних порід і окремих бугаїв кіанської породи та шароле, які стали родоначальниками ліній. М.А. Кравченко та ряд його учнів отримали авторські свідоцтва за створення чернігівського та придніпровського типів, а також української м'ясної породи.

Микола Антонович створив наукову школу — під його керівництвом 45 аспірантів захистили кандидатські дисертації, з них 3 із зарубіжних країн, а 6 пошукачів стали докторами сільськогосподарських наук.

М.А. Кравченко — автор 254 друкованих праць, серед них 6 підручників і 7 монографій.

Значне місце в житті Миколи Антоновича займала педагогічна діяльність. Він був талановитим лектором, щедро ділився своїми знаннями та досвідом селекційної роботи зі студентами, активно займався громадською роботою.

За самовіддану працю він багаторазово отримував урядові нагороди.

М.А. Кравченко користувався заслуженим авторитетом і великою повагою серед учених і практиків тваринництва. Його вагомий творчий спадок поповнив скарбницю зоотехнічної науки.

**М.В. Зубець, академік
УААН,
Президент Української
академії
аграрних наук**